

Formandens mundtlige beretning

Generalforsamlingen den 24. marts 2021

På grund af omstændighederne med COVID-19-restriktioner er der begrænset fysisk deltagelse til årets generalforsamling, men til gengæld har vi for første gang gjort det muligt at overvære generalforsamlingen ved livestream via VPinvestorportalen. Jeg vil byde alle velkommen her i banken og til jer der ser med via livestream.

Grønlandsbanken kom ud af 2020 med et resultat på 130,9 mio. kroner før skat. Ved indgangen til 2020 havde Grønlandsbanken en forventning om et overskud før skat i intervallet 120-140 millioner kroner, og i lyset af COVID-19 vurderer bestyrelsen at resultatet er tilfredsstillende. Bankdirektør Martin Kviesgaard vil senere gennemgå bankens årsrapport mere detaljeret.

Efter flere år med økonomisk fremgang oplevede den grønlandske økonomi, ligesom resten af verdensøkonomien, en opbremsning i 2020 pga. COVID-19. Vi vurderer imidlertid, at aktivitetsniveauet i 2020 stort set var på niveau med aktivitetsniveauet i 2019 og dermed væsentligt mindre ramt end i de fleste lande.

Når Grønlands økonomi slap så gunstigt igennem 2020 skyldes det to modsatrettede faktorer, som samlet set udlignede hinanden.

På den ene side oplevede turismeerhvervet, herunder særligt hoteller, en kraftig tilbagegang som følge af nedlukninger og rejserestriktioner. Derudover blev fiskeriet påvirket negativt pga. faldende fiskepriser.

På den anden side steg aktivitetsniveauet i bygge- og anlægssektoren i 2020. Derudover oplevede nogle brancher fremgang, som konsekvens af den reducerede bevægelsesfrihed, hvilket øgede efterspørgslen efter lokale varer og tjenester. Samlet set vurderer vi, at den negative vækst i turisme og fiskeri blev opvejet af en positiv vækst i detailhandlen og byggeriet.

Når det i 2020 er gået så relativt godt i COVID-19-krisen, så skyldes det i væsentlig grad en effektiv håndtering af situationen fra myndighedernes side. Konsekvente tiltag for at undgå smittespredning og et stærkt samarbejde mellem Selvstyre og arbejdsmarkedets parter om etablering og implementering af hjælpepakker har været afgørende. Samtidig blev økonomien stabiliseret af bloktilskuddet der er uafhængigt af krisen og dermed forblev ca. 30% af den offentlige sektors indtægter uændrede.

Vi forventer at væksten i 2021 bliver afhængig af hvordan vaccinationsprogrammerne forløber i Grønland og specielt i omverden. Vi må sige at vi også svinger mellem optimisme og pessimisme, men på baggrund af et øget byggeri, øget rejekvote og en forventning om svagt stigende fiskepriser og langsom åbning af flyvninger til og fra Grønland, så vurderer vi at der er grundlag for en positiv vækst i BNP i 2021.

GrønlandsBANKEN har i 2020 oplevet og forventer i 2021 i mindre omfang fortsat at opleve tab fra erhvervskunder, som på grund af krisen ikke længere kan imødekomme deres forpligtelser overfor banken. Banken har derfor afsat et betydeligt beløb i sit regnskab til tab, som følge af krisen. Dette niveau for kredittab dækker dog over en vis forsigtighed, idet banken oplever, at virksomhederne har klaret sig godt gennem det første COVID-19-år. Og selvom omfanget af nødlidende virksomheder er meget lavt, så viser det dog, at særligt turismebranchen lider.

I lyset af COVID-19 krisen vedtog Selvstyret en række hjælpepakker, som naturligt har øget de offentlige udgifter i 2020. Underskuddet i 2020 og 2021 er stort og skal nok tælles i nogle hundrede mio. kroner, men i.f.t. hvordan andre landes offentlige økonomier er ramt og Grønlands lave gæld er det ikke alarmerende.

Vender vi os mod de enkelte brancher så er der nogle der ”stikker ud” som særligt påvirkede. Fiskeriet har mærket faldende priser på de vigtigste arter, mens det ser ud til at lykkedes at afsætte stort set de samme mængder i 2020, som i 2019. Dermed kunne de holde indhandlingen nogenlunde uændret i forhold til 2019. Det er vigtigt i.f.t. bl.a. de lokalsamfund, der i høj grad lever af fiskeriet.

Prisudvikling på fiskeriprodukter har Grønland kun lille indflydelse på, mens forvaltningen af ressourcerne er noget vi selv bestemmer. Kvotestigningen på 5% i rejefiskeriet er positivt og følger den biologiske rådgivning. Samtidig sikrer det at dette helt afgørende fiskeri også er MSC-certificeret og dermed opnår bedre salgspriser.

Omvendt forholder det sig for kvoterne for torsk og indenskærs hellefisk, hvor kvoterne endnu en gang er fastsat på et betydeligt højere niveau end den biologiske rådgivning. Det er hverken økonomisk eller biologisk bæredygtigt.

At det er en alvorlig udfordring har vi i Grønlandsbanken omtalt gennem flere år. Konsekvenserne heraf mærkes meget tydeligt. Hver måned er der indenskærs fiskere, som ikke kan betale deres løbende forpligtelser og bliver økonomisk nødlidende. Det er foruroligende, at dygtige og arbejdsomme fiskere ikke kan få et tilstrækkeligt udbytte af deres daglige slid på havet. Dette har medført, at GrønlandsBANKEN siden 2019 har afslået at deltage i finansiering af nye indenskærs fiskere med henblik på løbende reduktion af antallet af fiskere og fisketrykket og for at beskytte de gode fiskere som er gået ind i erhvervet tidligere. GrønlandsBANKEN har tidligere omtalt udviklingen, som ”et glidende kollaps” i det indenskærs fiskeri, og udviklingen i 2020 har ikke ændret den vurdering.

COVID-19 ramte turismeerhvervet hårdt. Efter flere års fremgang bremsede væksten i turismen i 2020 kraftigt op. Nedlukninger og rejserestriktioner medførte en markant reduktion i antallet af udenlandske besøgende, og hele den grønlandske sæson med udenlandske turister gik stort set tabt.

Nedgangen i turismen er et tilbageslag for de grønlandske turismeambitioner, hvilket har medført at en række turismeinvesteringer er udsat, ligesom aktørerne i branchen er ramt økonomisk. Men når krisen pludselig rammer, må der tænkes nyt. Et eksempel på nytænkning var Visit Greenlands kampagne ”Nunarput Nuan – vores vidunderlige Grønland”, som førte til, at mange herboende valgte at opleve deres eget land. Dette medførte, at nogle turismeaktører kunne fastholde en del af deres aktivitet i 2020.

Turisme er udpeget som et af elementerne i at skabe fundamentet for en selv bærende økonomi. Derfor er det nødvendigt, at turismen vender tilbage til Grønland. Her spiller bæredygtighed en central rolle i hvad fremtidens turister efterspørger og Visit Greenland har da også bæredygtighed, som et af grundprincipperne i sin strategi for 2020-2023.

I 2020 har aktiviteten i byggeriet, i modsætning til mange andre brancher, ikke oplevet en opbremsning, som følge af COVID-19. Med andre ord har byggeaktiviteterne stort set kunnet fortsætte uændret på trods af nedlukningerne i foråret og dermed også været en væsentlig stabilisator i den økonomiske udvikling.

Aktiviteten er fortsat høj, hvilket afspejler sig i Copenhagen Economics' konjunkturindikator, hvor samtlige spurgte virksomheder har svaret, at de mangler arbejdskraft.

Manglen på arbejdskraft har været med til at presse priserne på projekter op. Nogle projekter blev på den baggrund ikke igangsat som planlagt i 2020. GrønlandsBANKEN vurderer, at det høje aktivitetsniveau fortsætter i byggeriet i de kommende år. Det skyldes, at nogle projekter, som skulle være gennemført nu, kan blive gennemført i de følgende år.

Boligmarkedet i Grønland har ikke været påvirket af COVID-19-krisen og udviklingen vurderer GrønlandsBANKEN er drevet af lokale forhold. På det største marked, boliger i Nuuk, har omsætningen af boliger været uændret. Efter prisstigning fra 2018 til 2019 handles ejerlejligheder til priser tæt på niveauet i 2019. I de øvrige større byer er omsætningen på grund af markedets beskedne størrelse begrænset, men det er alligevel bankens vurdering, at der omsættes boliger med stabile priser, mens der i Ilulissat ses et vist opadgående pres på priser på boliger.

Bæredygtighed har endnu kun i begrænset omfang påvirket boligbyggeriet og boligmarkedet, men grøn omstilling på energiområdet, stigende krav til energioptimering og materialevalg og mulighederne for ex. Miljølån til energioptimering må efterhånden forventes at påvirke værdien af fast ejendom enten op eller ned afhængig af graden af bæredygtighed i den enkelte bolig.

For de aktionærer, der har læst hele samfundsafsnittet i bankens årsrapport, er det forhåbentlig tydeligt, at bæredygtighed er et fokus, som vi i banken mener er væsentligt når Grønland og virksomhederne skal konkurrere i fremtiden.

Den øgede eksponering på Grønland udstiller landet og det vi gerne vil sælge, bliver vurderet med en international målestok. Bæredygtigheds-agendaen præger allerede fiskeri og turisme og det er forventeligt at det snart overføres til stort set alle brancher. GrønlandsBANKEN ser to væsentlige skridt på vejen mod at sikre, at virksomheder og samfund høster mulighederne og navigerer uden om risiciene:

For det første mener vi, at Selvstyret fortsat skal fastlægge og kommunikere ambitioner og ikke mindst strategier for samfundsøkonomien bundet sammen af fællesnævneren *bæredygtighed*. Løsninger kan tage udgangspunkt i én branche ad gangen, men må med fordel samtænkes på tværs af sektorer, det offentlige og private.

For det andet er der behov for, at virksomhederne udvikler og forandrer forretningsmodellerne, som gør dem i stand til at høste de gevinster og adressere de risici som bæredygtighedsdagsordenen medfører.

GrønlandsBANKEN ser det under alle omstændigheder, som en yderst spændende fremtid med unikke muligheder.

Vender vi blikket mod os selv, så kom GrønlandsBANKEN ud af 2020 med et resultat på 130,9 mio. kroner før skat, hvilket bestyrelsen vurderer er tilfredsstillende. Egenkapitalforrentningen falder, som følge af det lavere resultat end i rekordåret 2019 og som følge af højere egenkapital - en konsekvens af, at banken for 2019 ikke udbetalte udbytte i overensstemmelse med myndighedernes forventninger. Bankdirektør Martin Kviesgaard vil som nævnt gennemgå regnskabet mere detaljeret og herunder også på det fokus der er på bl.a. basisdriften.

En stor indsats i hele banken og loyale og initiativrige kunder er baggrunden for en meget positiv vækst i udlån og garantier på hele kr. 390 mio. til rekordniveauet kr. 5.628 mio. Stigningen i udlån til godt 4 mia. er primært sket i sidste del af året, mens udlånsniveauet lå noget lavere i andet og tredje kvartal.

Udlånsvækst og fokus på bl.a. pensionsrådgivning, andelsprojekter og samtidig COVID-19-håndtering af kunder har givet en massiv travlhed i banken. I 2020 har det krævet ekstraordinær omstillingsevne og jeg ved at medarbejderne har ydet en imponerende indsats for at lykkes på alle fronter.

Kigger vi på noget som plejer at interessere aktionærerne, så foreslår bestyrelsen at der udbetales udbytte på kr. 25 pr. aktie. Sidste år var det jo ikke muligt på baggrund af myndighedernes klare melding til sektoren om at undlade dette. I år er der også kommet en ret klar pejling fra Finanstilsynet om, hvordan banker skulle forholde sig til udbytteudlodning. Banken har lavet de nødvendige stress-test og med 25 kroner i udbytte eller ca. 47% af overskuddet efter skat så holder vi os indenfor de grænser som er sat, men som vi også kan forsvare. Samtidig tror jeg det er blandt de allerhøjeste udlodningsprocenter der er i sektoren i 2020.

Banken har herefter en solvensprocent på 23,5 mod 23,4 i 2019. Vi synes selv at vi har en stærk kapital situation, men vi kigger naturligvis på om kapitalstrukturen skal være anderledes fremad. Dette vil dog afhænge af flere forhold, herunder myndighedskrav, markedsforhold og bankens forventning til vækst i forretningen. Banken er endnu ikke pålagt et krav til nedskrivningsegnede passiver eller en indfasningstakt, så derfor holder vi foreløbig fast i det nuværende kapitalniveau.

Den økonomiske udvikling i Grønland var tydeligt påvirket af COVID-19 i 2020 og vil også være påvirket i 2021. På lidt længere sigt må der forventes forøget aktivitet, som følge af bl.a. lufthavnsbyggerier. I GrønlandsBANKEN forventer vi en positiv udvikling i den traditionelle bankforretning også i 2021.

Banken vil naturligvis være udfordret af det fortsat lave renteniveau og stigende compliance-omkostninger. Den sædvanlige usikkerhed om kapitalmarkederne påvirker bankens kursreguleringer. Tab og nedskrivninger forventer vi dog fortsat på et lavt niveau og COVID-19-risikoen for 2021 vurderes at være adresseret med de nedskrivninger der er foretaget i 2020. Bankens forventning til årets resultat før skat i 2021 er herefter kr. 115-135 mio.

Banken fik i 2019 en pris for sin CSR-rapportering blandt mere end 600 rapporter. I 2020 blev vores CSR-rapport bibeholdt på listen over gode rapporteringer fra små og mellemstore virksomheder. Den seneste rapportering om CSR kan læses i "Redegørelsen om GrønlandsBANKENS samfundsansvar i 2020" på bankens hjemmeside. På hjemmesiden er der også redegjort for, hvordan vi forholder os til "Anbefalinger for god selskabsledelse".

Banken har for at understøtte sit fokus på god ledelse og etisk ansvar valgt at følge reglerne om at banken skal have en "Politik for sund virksomhedskultur". Sund virksomhedskultur favner bredt fra CSR og UN Global Compact til indsatsen mod at blive misbrugt til hvidvask og efterlevelse af god skik reglerne. Banken har implementeret sund virksomhedskultur, som en integreret del af udviklingssamtaler med medarbejderne. Derudover er etableret en whistleblower ordning og alle medarbejderne gennemgår et årligt kursus i hvidvaskbekæmpelse, ligesom der indberettes årligt om bankens indsats for at efterleve reglerne om hvidvask.

På et senere dagsordenspunkt har bestyrelsen forslag til ændring af vederlagspolitikken. Det præciseres, hvem der er bankens væsentlige risikotagere og der tilrettes således næstformanden får 1,5 vederlag for sin deltagelse i risiko- og revisionsudvalgene. Der er medtaget en mere detaljeret beskrivelse af bankens forskellige aflønningsformer og formålet hermed, samt at vederlagspolitikken nu fremlægges til godkendelse på generalforsamlingen, som minimum hvert fjerde år. De sidste ændringer er motiveret af implementeringen af aktionærrettighedsdirektivet i danske pengeinstitutter. Banken er, fordi vi ikke er i et EU-land, ikke forpligtet til at lave disse ændringer, men vi har valgt at følge standarden alligevel. Jeg skal dog understrege at, udover

vederlaget til næstformanden, så er der ikke foretaget ændringer i de bagvedliggende ansættelsesaftaler, så der er alene tale om at skabe større transparens i bankens rapportering på vederlagsområdet.

Bestyrelsen vurderer at vederlagspolitikken har en passende balancering af at motivere til langsigtet værdiskabelse og samtidig at den ikke understøtter overdreven risikotagning.

Bestyrelsen foreslår derudover en vedtægtsændring, der betyder at bestyrelsen, efter en konkret vurdering, kan vælge at gennemføre en fuld elektronisk generalforsamling. Dette blev ved hastelov i 2020 gjort lovligt i Danmark p.g.a. COVID-19, selvom det ikke måtte være tilladt i de danske bankers vedtægter. Her har vi ikke fået denne lov indført så vi vælger i stedet at foreslå denne mulighed i vedtægterne.

Grønlandsbankens direktion har i 2020 bestået af bankdirektør Martin Kviesgaard. I henhold til Lov om Finansiell Virksomhed, skal formandens beretning indeholde en redegørelse for aflønningen af virksomhedens direktion. Aflønningen udgjorde 3,338 mio. kroner i 2020 mod 3,254 mio. kroner i 2019. Lønpakken består af løn inkl. pension, ferie-frirejse og fri bil, telefon og internet efter gældende regler i Grønland. Udover lønpakken, er der for året beregnet en fratrædelsesforpligtelse på 278 tkr., som kun under nogle givne forudsætninger kan komme til udbetaling og såfremt direktøren fortsat er ansat i en årrække.

Inden jeg afslutter bestyrelsens beretning, vil jeg benytte lejligheden til at rette en stor tak til bankens mange kunder, der har valgt at lægge deres forretninger hos os og tak til de mange forretningsforbindelser og ikke mindst bankens aktionærer for et godt og konstruktivt samarbejde det forgangne år. Samtidig vil jeg også gerne takke bankens medarbejdere for en helt særlig indsats i 2020 og ikke mindst ved en meget flot håndtering af COVID-19.

Ifølge vedtægterne afgang Gunnar í Líða, Christina Finderup Bustrup og Lars Holst fra bestyrelsen, da deres valgperiode udløber. Bestyrelsen foreslår genvalg af Gunnar í Líða og Lars Holst for en toårig periode samt nyvalg af direktør i Nærpension, Ellen Dalsgaard Zdravkovic for en toårig periode. Jeg vil gerne takke Christina Finderup Bustrup for hendes år i bestyrelsen og resten af mine bestyrelseskolleger for et godt og konstruktivt samarbejde det forgangne år.

Tak for opmærksomheden!